

**СЭЛЭНГЭ АЙМАГ
ОРХОНТУУЛ СУМЫН
ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
ТОГТООЛ**

2017 оны 10 сарын 16 өдөр

Дугаар 37

Баянцогт

Г Сумын 2018 оны үндсэн чиглэл батлах тухай

Сумын нийгэм, эдийн засгийг 2018 онд хөгжүүлэх үндсэн чиглэлийн төслийн тухай сумын Засаг даргын орлогч П.Отгонбаярын илтгэлийг хэлэлцээд, Засаг захиргаа нутаг дэвсгэрийн нэгж түүний удирдлагын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1.2-ийн “а” дэх хэсэгт заасныг үндэслэн Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын VII хуралдаанаас ТОГТООХ нь:

1. Орхонтуул сумын нийгэм, эдийн засгийг хөгжүүлэх 2017 оны үндсэн чиглэлийг хавсралтаар баталсугай.

2. Сумын нийгэм, эдийн засгийг хөгжүүлэх үндсэн чиглэлд тусгасан бодлогын зорилтуудыг хэрэгжүүлэх ажлуудыг дэс дараатай төлөвлөж ажиллахыг сумын Засаг дарга П.Батбаатарт үүрэг болгосугай.

3. Энэ тогтоолын хэрэгжилтэнд хяналт тавьж ажиллахыг сумын Хурлын нарийн бичгийн дарга О.Мөнхцэцэгт хариуцуулсугай.

ХУРЛЫН ДАРГА М.ЦОГБАЯР

Орхонтуул сумын иргэдийн Төлөөлөгчдүйн Хурлын 2017 оны
10 дугаар сарын 16 -ны өдрийн 31 тоот тогтоолын хавсралт

ОРХОНТУУЛ СУМЫН НИЙГЭМ, ЭДИЙН ЗАСГИЙГ 2018 ОНД ХӨГЖҮҮЛЭХ ҮНДСЭН ЧИГЛЭЛ

№	Хэрэгжүүлэх арга	Хүрэх үр дүн	Хэрэгжүүлэх байгууллага, албан тушаалтан
НЭГ.ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО			
1.1.Хөдөө аж ахуйн чиглэлээр:			
1	Хөдөөгийн хүн амын болон бэлчээрийн усан хангамжийн тоог нэмэгдүүлэн бэлчээрт 2 худаг гаргах	Үндны болон бэлчээрийн усан хангамж сайжирч бэлчээрийг хуваарьтай ашиглах боломж нөхцөл бүрдэнэ.	Багийн Засаг дарга нар, Байгаль орчны алба
2	Мал аж ахуйн түүхий эдэд анхан шатны боловсруулалт хийх цех, жижиг үйлдвэр байгуулах асуудлыг бодлогоор дэмжих	Суманд ажлын байр бий болно.	Хөдөө аж ахуйн тасаг
3	“Малчдын зөвлөл”, Тариаланчдын зөвлөл”-үүдийн үйл ажиллагааг тогтмолжуулах	Малчид тариаланчдын зохицлыг хангах ажил сайжирна.	Хөдөө аж ахуйн тасаг Багийн Засаг дарга нар
4	Малчид, мал бүхий иргэдийн эрсдлийг даван туулах чадавхийг дээшлүүлж, сайн малчдын арга туршлагыг нэвтрүүлэх ажил зохион байгуулах	Малчдын туршлага нэмэгдэж мал сүргээ эрчимжүүлэн ашиг шимийг сайжруулахад шаардлагатай мэдээ мэдээлэл авах болмщомж бүрдэнэ.	Хөдөө аж ахуйн тасаг Багийн Засаг дарга нар
5	Эрчимжсэн мал аж ахуйг хөгжүүлэх зорилгоор зохиомол хээлтүүлгийн функт барих	Мал сүргийг эрчимжүүлэх ажилд ахиц гарна.	Сумын Засаг дарга, Хөдөө аж ахуйн тасаг
6	Бод малын зүсмийн бүртгэл хетлөх ажлыг үргэлжлүүлэх	Мал хулгайллах гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажилд нөлөө үзүүлнэ.	Хөдөө аж ахуйн тасаг
7	Газар тариалангийн үйлдвэрлэлийг эрчимжүүлэх гол түүхий эд болох ургамал хамгааллын бодис бордоог урьдчилгаатай намар бүтээгдэхүүнээрээ төлөх гэрээгээр нийлүүлэн хийх ААН-тэй хамтран ажиллах	Газар тариалан эрхлэгч иргэн, аж ахуй нэгжийн үйл ажиллагаанд бодитой дэмжлэг болно.	Сумын Засаг дарга Хөдөө аж ахуйн тасаг
8	Газар тариалан, төмс, хүнсний ногоо эрхлэгчдийг техник, тоног төхөөрөмжөө шинэчлэх төсөл хөтөлбөрт хамрагдахад нь дэмжлэг үзүүлж, ашиглалтгүй байгаа төмс, хүнсний ногооны талбайг эдийн засгийн эргэлтэнд оруулах	Ашиглагдахгүй байгаа ногооны талбай эргэлтэнд орж ашиглах хүсэлтэй байгаа иргэд эзэмшиж өрхийн орлогоо нэмэгдүүлэх боломж бүрдэнэ.	Хөдөө аж ахуйн тасаг Газрын асуудал хариуцсан мэргэжилтэн
9	Малчид иргэдийн саналыг авч тусган сумын хэмжээнд \bag тус бүр\ ээр зуслан намаржаа, хаваржааны газрыг шинэчлэн тогтоож мөрдүүлж хэвшүүлэх	Бэлчээрийг хуваарьтай ашиглах бэлчээр талхлагдахаас урьдчилан сэргийлэх бэлчээрийг хуваарьтай ашиглах боломж бүрдэнэ.	Багийн ИНХ, БЗДарга Газрын асуудал хариуцсан мэргэжилтэн

1.2.Байгаль орчны чиглэлээр:			
1	Бүх нийтээр мод тарих үндэсний өдрийн хүрээнд сумын хэмжээнд иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллага бүрийг мод тарих ажилд идэвхтэй оролцуулж, сумын төв болон Рашаант тосгонд тус бүр 1 ногоон байгууламж бий болгох	Иргэдийн амьдрах ая тухтай орчин нөхцөл сайжирна.	Багийн Засаг дарга нар, Байгаль орчны алба, ААН, албан байгууллагууд
2	Ажилгүй иргэдийг ойд цэвэрлэгээ хийлгэх замаар хямд үнэтэй түлээний modoор хангах ажлыг зохион байгуулах	Тогтмол орлогогүй зарим өрхүүд хямд түлээний мод авч амьдрал ахуйд нь тодорхой дэмжлэг болно.	Байгаль орчны алба, Багийн Засаг дарга нар
3	Усны тухай хуулийн дагуу Орхон, Туул голын сав газар хамгаалалтын бүсүүдэд хориглосон үйл ажиллагаа явуулах асуудлыг бүрэн зогсоож, хяналт тавих	Усны тухай хуулийн хэрэгжилт хангагдана.	ИТХ-ын БО,ХАА-н бодлогын хороо Байгаль орчны алба, Цагдаагийн алба
4	Уул уурхайн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулсан болон гар аргаар алт олборлоод нөхөн сэргээлт хийлгүй орхисон газруудад техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийх, зохих хуулийн байгууллагад шилжүүлэх	Уул уурхайн үйл ажиллагаанаас болж эвдрэлд орсон газрууд нөхөн сэргээгдэнэ.	ИТХ-ын БО,ХАА-н бодлогын хороо Байгаль орчны алба, Цагдаагийн алба
5	Суманд үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуй нэгж, иргэдтэй Нийгмийн хариуцлагын гэрээ байгуулж ажиллах	Суманд үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуй нэгж, төрийн захиргааны байгууллагын хамтын ажиллагаа сайжирч томоохон ажлууд хийгдэнэ.	Сумын Засаг дарга
6	Сумын төв болон Рашаант тосгоны төвлөрсөн хогийн цэгүүдийг тохижуулж, хог үүсгэсний төлбөр хураамжийг шинэчлэн тогтоож мөрдүүлэх замаар иргэдийг хогоо ангилан ялгаж хаяхад хэвшүүлж, эрүүл аюулгүй орчин нөхцөлд оршин суух нөхцлийг бүрдүүлэх	Ахуйн хог хаягдлаа зөв зохистой хаях иргэдийн ухамсар сэтгэхүй дээшилж, эрүүл аюулгүй орчинд амьдрах нөхцөл бүрдэнэ.	Байгаль орчны алба, Багийн Засаг дарга нар
7	Сумын хэмжээнд түлээ нүүрсний зах бий болгож иргэдээ дэмжиж ажиллах	Иргэд зардал чирэгдэл гаргалгүй хэрэглээний түлшний модоо авах нөхцөл бүрдэнэ.	Байгаль орчны алба Багийн Засаг дарга нар
1.3.Дэд бутцийн чиглэлээр:			
1	Гэр хорооллын айл өрхүүдэд стандартын шаардлагад нийцсэн бие засах газар, хашаа, хаягжуулалтыг шинэчлэн “Жишиг хороолол” бий болгох ажлыг эхлүүлэх	Иргэд, төрийн байгууллага хамтын хүчээр орчин нөхцөлөө сайжруулахад дэмжлэг болно.	Багийн Засаг дарга нар, Газрын асуудал хариусан мэргэжилтэн
2	Рашаант тосгоны Соёлын төв, Захирагчийн ажлын албаны байрыг ашиглалтанд оруулах	Рашаант тосгоны иргэдийн төрийн үйлчилгээ авах, албан хаагчдын ажиллах орчин нөхцөл сайжирч сэтгэл ханамж дээшилнэ.	Сумын Засаг дарга, Рашаант тосгоны Захирагч
3	Рашаант тосгоны гудамж, зам, талбайн гэрэлтүүлгийн чанар хүртээмжийг сайжруулах	Иргэдийн амьдарх орчин сайжирна.	Сумын Засаг дарга, Рашаант тосгоны Захирагч

4	Сумын төвд ашиглагдахгүй байгаа орон сууцыг эзэмшиж байгаа иргэдтэй тохиролцон засварлаж ашиглалтанд оруулах ажлыг эхлүүлэх	Залуу гэр бүлүүдэд орон сууцтай болон орон нутагтаа ажиллаж, амьдрах асуудалд чухал нөлөө үзүүлнэ.	Сумын Засаг дарга
5	Цагдаагийн кабоныг бүрэн засварлаж Хэсгийн төлөөлөгч, цагдаа нарын амьдрах орчин нөхцлийг бүрдүүлэх	Цагдаагийн албан хаагчдын ажиллах, амьдрах орчин нөхцөл сайжирна.	Сумын Засаг дарга, Цагдаагийн алба
6	Ерөнхий боловсролын 1, 2-р бүрэн дунд сургуулийн барилгыг их засварт оруулах хөрөнгийн асуудлыг шийдвэрлүүлэх	Боловсролын чанарыг сайжруулахад чухал нөлөө үзүүлнэ.	Сумын Засаг дарга Сургуулийн захицуул
7	Иргэнээ эрүүл таатай цэвэр орчинд амьдрах идэвхийг өрнүүлэх зорилгоор сумын "Соёлч өрх" журмын дагуу энэ онд 1-2 өрхийг Соёлч өрхөөр шалгаруулан урамшуулж өрх, иргэнээ дэмжиж ажиллана.	Иргэдтэй хамтран сумын өнгөө үзэмжээ сайжруулна.	Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн Багийн Засаг дарга нар, БИНХ-үүд
8	Хийдийн барилгыг дуусгаж ашиглалтанд оруулах	Сумын өнгө үзэмж нэмэгдэнэ.	Сум, багийн Засаг дарга нар, БИНХ-үүд
9	Усан санг харуул хамгаалалттай болгох	Үндны усны эх үүсвэр хамгаалагдана.	"Туулын хишиг"ОНӨААТҮГ, Байгаль хамгаалагч

1.4.Худалдаа үйлчилгээний чиглэлээр:

1	Суманд үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуй нэгжүүд, хүнсний дэлгүүрүүдийн хаягжилт, гадаа тохижилтыг сайжруулан сумын өнгө үзэмжийг нэмэгдүүлэх	Сумын өнгө үзэмж нэмэгдэнэ.	Багийн Засаг дарга нар, Татвар хураагч, Эрүүл ахуйн хяналтын улсын байцаагч
2	Суманд үйл ажиллагаа явуулж байгаа хүнсний дэлгүүрүүдийн үнийг хөөрөгдөл, иргэдийг эрүүл аюулгүй хүнсээр хангаж байгаа болон архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хууль, Тамхины хяналтын хуулийн хэрэгжилтийг сард 1 удаа хяналт шалгалт хийж ажиллах	Хууль тогтоомжийн хэрэгжилт хангагдана	Засаг даргын орлогчоор ахлуулсан Ажлын хэсэг

1.5.Хөрөнгө оруулалт, төсөв санхүүгийн чиглэлээр:

1	Орон нутгийн хөгжлийн сан, "Сум хөгжүүлэх сан"-гийн хөрөнгө болон суманд ирж буй аливаа төсөл, хөтөлбөрүүдийг иргэдэд нээлттэй мэдээлж, иргэдийн саналд тулгуурлан үр нөлөөтэй зарцуулан хэрэгжилтэнд нь тэдний хяналт тавих оролцоог нэмэгдүүлэх	Иргэд мэдээллээр хангагдаж оролцоо нь нэмэгдэнэ.	Санхүүгийн албаны дарга, Хөдөлмөр эрхлэлт хариуцсан мэргэжилтэн
2	Татвар төлөгчдийн тоо, хамрах хүрээг нэмэгдүүлэн, татварын бааз суурийг өргөжүүлж, төсвийн орлогын эх үүсвэр, орлого бүрдүүлэлтийг сайжруулан сумын татварын орлогын төлөвлөгөөг биелүүлэх	Татварын орлогын төлөвлөгөө биелэхэд нөлөөлнө.	Татвар хураагч
3	Татвар төлөгчдийг татварын хуулийг сайн дураараа дагаж мөрдөх дадалд хэвшүүлэх тэдний татварын боловсролыг дээшлүүлэх ажлыг зохион байгуулах	Татвар төлөгчдийн мэдлэг дээшилнэ.	Татвар хураагч

4	Орон нутгийн өмчийн ашиглалт, хамгаалалт, захиран зарцуулалтанд хяналт тавьж ажиллах	Орон нутгийн өмчийн хадгалалт хамгаалалт сайжирна.	Өмч хамгаалах Зөвлөл
5	Төсвийн зардлыг хэмнэлттэй зарцуулж, ил тод нээлттэй байдлыг ханган сахилга хариуцлагыг дээшлүүлж санхүүгийн дотоод хяналтыг сайжруулж төсөв, санхүүгийн зөрчилгүй ажиллах	Ил тод байдал хангагдана.	Санхүүгийн алба Төсвийн шууд захирагчид

ХОЁР. НИЙГМИЙН БОДЛОГО

2.1. Эрүүл мэндийн чиглэлээр:

1	Рашаант тосгоны ЭМТ-үүдийн түргэний машинд парк шинэчлэлт хийх	Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээг хурдан шуурхай хүргэх боломж бүрдэнэ.	Сумын Засаг дарга
2	Жирэмсэний хяналтыг сайжруулж, "Эх хүүхэд, нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн үндэсний хөтөлбөр"-ийг хэрэгжүүлж эх, нялхсын эндэгдэлгүй ажиллах	Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үйлчилгээ чанаржиж өвчлөл буурна.	Эрүүл мэндийн төвүүд
4	Хүний дархлал хомсдлын вирус, дархлалын олдмол хомсдол, бэлгийн замаар дамжих халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг эрчимжүүлэх	Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үйлчилгээ чанаржиж өвчлөл буурна.	Эрүүл мэндийн төвүүд
5	Амьсгалын замаар дамжих халдварт өвчин, улаан бурхан, улаанууд өвчний дархлаажуулалтын хамралтыг сайжруулж өвчлөлийг бууруулах цогц арга хэмжээ авах	Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үйлчилгээ чанаржиж өвчлөл буурна.	Эрүүл мэндийн төвүүд
6	Сурьеэгийн өвчлөлийг бууруулж урьдчилан сэргийлэх мэдээлэл сурталчилгаа, үзлэг тандалтын ажлыг эрчимжүүлэх	Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үйлчилгээ чанаржиж өвчлөл буурна.	Эрүүл мэндийн төвүүд
7	Эргэлтийн эмийн сангудын үйл ажиллагаанд хяналт тавьж хүн амд эмийн зохистой хэрэглээг төлөвшүүлэх ажлыг дээшлүүлэх	Эмийн зохистой хэрэглээг хэвшүүлэхэд ахиц гарна.	Эрүүл мэндийн төвүүд
8	Иргэн бүрийг эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх эрт илрүүлгийн үзлэгт хамруулахад нарийн мэргэжлийн эмчийн үзлэг, явуулын амбалотори ашиглан үзлэг шинжилгээг хийх ажлыг зохион байгуулэх	Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үйлчилгээ чанаржиж өвчлөл буурна.	Эрүүл мэндийн төвүүд
9	Ахмад настан, 0-3 насны хүүхдийн гэрийн эргэлтийг тогтмолжуулан алслагдсан малчин айл, өрхөд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг үзүүлж хүн амын эрүүл мэндийн сан бүрдүүлэх	Эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх үйлчилгээ чанаржиж өвчлөл буурна.	Эрүүл мэндийн төвүүд
10	Төр, төсвийн байгууллагын албан хаагчдыг жилд нэг удаа эрүүл мэндийн үзлэг, шинжилгээнд хамруулах	Хүн амын өвчлөл буурна.	Эрүүл мэндийн төвүүд
11	Эмч, эмнэлгийн мэргэжилтний мэргэшил, ур чадварыг нь дээшлүүлэх, эрүүл мэндийн салбарын ажилтны ёс зүй, хариуцлагыг сайжруулж үр дүнг тооцож ажиллах	Иргэдийн сэтгэл ханамж дээшилнэ.	Эрүүл мэндийн төвүүд
12	Уламжлалт бария заслын эмч, шүдний эмчийн орон тоог холбогдох байгууллагуудад тавьж шийдвэрлүүлэх	Хүн амын эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний чанар хуртээмж сайжирна.	Эрүүл мэндийн төвүүд
13	Хүүхдийн амны хөндийн өвчлөлийг бууруулах урьдчилан	Хүүхдийн амны хөндийн өвчлөлөөс	Эрүүл мэндийн төвүүд

	сэргийлэх хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хангах	Үүдэлтэй бусад төрлийн өвчлөлийн гаралт буурна.	
14	Бие бялдар, чийрэгжүүлэлтийн сорилд 3-65 насны хүн амын 70-аас доошгүй хувийг хамруулна.	Хүн амын бялдар чийрэгжиж, өвчлөл буурч, эрт оношлогдоно.	Эрүүл мэндийн төвүүд
2.2. Боловсролын чиглэлээр:			
1	Сургуулийн өмнөх боловсролын хамран сургалтыг 80 хувьд хүргэж, зуны “Гэр цэцэрлэг”-ийг малчид төвлөрсөн газар ажиллуулах	Сургуулийн өмнөх боловсролын хамран сургалтыг жил бүр ахиулсанаар хүүхэд хараа хяналтгүй орхигдох нөхцөл байдалд ахиц гарна.	Багийн Засаг дарга нар 24-р цэцэрлэг
2	Сургууль завсардсан хүүхдийн бүртгэл судалгааг гаргаж Насан туршийн боловсролын иргэдэд өгөх үр нөлөөг дээшлүүлэн сургалтын орчинг сайжруулж, багшлах боловсон хүчний чадавхийг дээшлүүлэх	Сургууль завсардалт арилж хүүхдийн гэмт хэрэг зөрчилд өртөхөөс урьдчилан сэргийлэх ажилд үр нөлөө үзүүлнэ.	Сумын Засаг даргын тамгын газрын дарга, ЕББД 1,2-р сургууль
3	Суурь боловсролын хамран сургалтыг хангаж сургууль, цэцэрлэгийн зөвлөлийг шинэчлэн байгуулж, хүүхдийг эх оронч үзлээр хүмүүжүүлэх, үндэсний соёлын мэдрэмж мэдлэг хүмүүжилтэй болгох, Монгол бахархалтай үндэсний соёл уламжлалыг дээдэлсэн иргэн болж төлөвшихөд нь олон талт ажлыг зохион байгуулах	Хүүхдийн хөгжил, төлөвшилд зэрэг нөлөө үзүүлнэ.	ЕББД 1,2-р сургууль 24-р цэцэрлэг Соёлын төв Сумын Нийгмийн хариуцсан мэргэжилтэн
4	Сургалтын чанарыг сайжруулан багш нарыг чадавхжуулах	Багш нарыг чадавхижуулсанаар сургалтын чанар сайжирч сурагчдын сурлагын чанар дээшилж амжилт гаргана.	ЕББД 1,2-р сургууль 24-р цэцэрлэг
5	Ерөнхий боловсролын бүрэн дунд 1,2-р сургууль, 24-р цэцэрлэгийн сургалтын хэрэглэгдэхүүн, тоног төхөөрөмжөөр хангах	Сургалтын орчин сайжирна.	Сумын Засаг дарга ЕББД 1,2-р сургууль 24-р цэцэрлэг
6	“Оюутны тэтгэлэгт” хөтөлбөрийг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлэх	Оюутнуудад санхүүгийн дэмжлэг үзүүлж, сайн суралцах хөшүүрэг бий болно.	Сумын Засаг дарга НБХМэргэжилтэн
7	“Хөгжилд хүүхдийн оролцоо” чуулга уулзалтыг зохион байгуулах	Хүүхдэд тулгамдаж байгаа асуудлыг сонч эцэг, эх, сургуулийн хамтын ажиллагаа сайжирна.	Сумын Засаг дарга НБХМэргэжилтэн, ЕББД 1,2-р сургуулиуд
8	“Хүүхэд хөгжлийн төв”-ийн төсвийг шийдвэрлүүлж ажиллах нөхцөл бололцоогоор хангаж үйл ажиллагааг нь тогтмолжуулах	Хүүхэд хөгжлийн төвийн үйл ажиллагаа тогтмолжиж хүүхэд запуучуудын хөгжих боломж нөхцөл сайжирна.	Сумын Засаг дарга НБХМэргэжилтэн
2.3. Биеийн тамир, спортын чиглэлээр:			
1	Сумын Засаг даргын нэрэмжит “Спортын олон төрөлт тэмцээн”-ийг зохион байгуулах	Нийтийн биеийн тамир спортыг сурталчилан иргэдийг хөдөлгөөний хомсдлоос урьдчилан сэргийлж бие	Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн

		бялдрыг сайжруулна.	
2	Үндэсний спортуудын холбоодын үйл ажиллагааг дэмжих ажиллах	Спортын төрөлжсөн холбоодын үйл ажиллагаа жигдэрч шилдэг тамирчдыг бэлтгэх ажилд ахиц гарна.	Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн

2.4. Соёл урлагийн чиглэлээр:

1	Сумын номын сангийн фонд баяжилтыг нэмэгдүүлэх	Фонд баяжилт хийгдсэнээр уншигч ирэгсэдийн тоо нэмэгдэнэ.	Соёлын төв
2	Орон нутаг судлах танхимын үзмэрийн тоог нэмэгдүүлэх бүртгэл мэдээллийн санг жил бүр шинэчлэх	Сум орон нутгийн өв соёлын бүртгэлтэй болох иргэдэд үйлчлэх үзмэрийн тоо нэмэгдэнэ.	Соёлын төв
3	Сумын ардын авьяастан болон дугуйлангийн сурагчдыг бус болон улсын чанартай тэмцээн уралдаанд оролцуулах	Сум орон нутгаа сурталчилах хүүхэд, ардын авьяастны идэвх оролцоо нэмэгдэнэ.	Соёлын төв Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн
4	Иргэдийг хөдөлгөөний дутагдлаас урьдчилан сэргийлэх үүднээс нийтийн бүжгийг дэлгэрүүлэх уралдаан тэмцээн зохион байгуулахад төрөөс дэмжих	Нийтийн бүжиг болон заавал суралцалах 10 бүжгийг төр төсвийн байгууллагын ажилчид манлайлан иргэддээ сурталчилах	Соёлын төв Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн
5	Угийн бичиг хөтлөх ажлыг эрчимжүүлэн багийн Засаг дарга болон нийгмийн ажилтантай хамтран ажиллах шат дараатай ажил зохион байгуулах	Иргэн бүр угийн хөтөлж цус ойртолтоос сэргийлэх	Соёлын төв, Багийн Засаг дарга нар
6	Сумын түүх соёлын үл хөдлөх дурсгалт зүйлийг бүртгэх, бүрэн бүтэн байдлыг шалгах тооллого хийх	Үл хөдлөх дурсгалт зүйлийн бүрэн бүтэн байдалд хяналттай болно.	Соёлын төв Байгаль орчны улсын байцаагч Багийн Засаг дарга нар
7	Соёл урлагийн арга хэмжээг бүхий л талаас нь дэмжих төрийн албан хаагчид иргэдийг соёлын арга хэмжээнд татан оролцуулах	Соёлын үйлчилгээг иргэдэд хүргэх ажилд ахиц гарч төрийн байгууллага, иргэний хамтын ажиллагаа сайжирна.	Сумын Нийгмийн бодлого хариуцсан мэргэжилтэн Соёлын төв

2.5. Хөдөлмөр эрхлэлт, нийгмийн хамгааллын чиглэлээр:

1	Өрх бүр нэг ажлын байртай болох бодлого баримтлан сумын хэмжээнд хөдөлмөр эрхэлдэггүй хөдөлмөрийн насны гишүүнтэй нийт өрхийн 30 хувийг өрхийн нэг гишүүнийг ажлын байранд зуучлах, зээл хөтөлбөрт хамруулан тогтмол орлоготой болгох замаар ажилгүйдлийг бууруулах	Ажилгүйдлыг бууруулахад ахиц гарна.	Хөдөлмөр эрхлэлт хариуцсан мэргэжилтэн
2	Ажил хөдөлмөр эрхлээгүй залуучуудыг "үсчин, тогооч, засварчин"-ы гэх мэт сургалтанд хамруулах асуудлыг холбогдох газруудтай хамтран сумандаа зохион байгуулах	Ажилгүйдлыг бууруулахад ахиц гарна.	Хөдөлмөр эрхлэлт хариуцсан мэргэжилтэн
3	Орон нутагт шаардлагатай мэргэжлээр их, дээд сургууль, MCYT төгссөн залуучуудыг орон нутагтаа ирж ажиллах таатай нөхцөл	Мэргэжилтэй боловсон хүчинээр хангагдана.	Хөдөлмөр эрхлэлт хариуцсан мэргэжилтэн

	боломжийг бүрдүүлэх		
4	Харьцангуй бага орлоготой айл өрхийг туслах аж ахуй эрхлүүлэх замаар ажлын байр, амьжиргааны эх үүсвэртэй болгох	Өрхийн амьжиргааны түвшин дээшилнэ.	Хөдөлмөр эрхлэлт хариуцсан мэргэжилтэн Халамжийн мэргэжилтэн
5	Сумын баялаг бүтээгчдийг сурталчилах үйл ажиллагаанд нь дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор “ОРХОНТУУЛ СУМАНД ҮЙЛДВЭРЛЭВ” үзэсгэлэн худалдааг сум, багийн төв болон аймаг, бүсийн төвүүдэд зохион байгуулах	Бүх салбарын Баялаг бүтээгчдийн үйл ажиллагаа өргөжиж ашиг орлого нь нэмэгдэж, сумын эдийн засаг, нийгмийн үзүүлэлтэнд томоохон нөлөө үзүүлнэ.	Хөдөлмөр эрхлэлт хариуцсан мэргэжилтэн Хөдөө аж ахуйн тасаг Багийн Засаг дарга нар
6	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн стандартыг аж ахуй нэгж, байгууллагуудад хангуулах хяналт шалгалтыг тогтмол хийх	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн стандарт хангагдана.	Хөдөлмөр эрхлэлт хариуцсан мэргэжилтэн ХАБЭА-н зөвлөл
7	“Ахмад настанд хөнгөлөлт тусlamж үзүүлэх журам”-ыг сайжруулан боловсруулж, ахмад настанд үзүүлэх тусlamжийн нэр төрөл, тоо хэмжээг нэмэгдүүлэх	Ахмадуудад үзүүлэх эрүүл мэндийн зөвлөгөө, тусlamж, дэмжлэг сайжирна.	Халамжийн мэргэжилтэн
8	Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжиж, нийгмийн үйлчилгээний хүртээмжийг дээшлүүлэх	Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангагдана.	Халамжийн мэргэжилтэн Хөдөлмөр эрхлэлт хариуцсан мэргэжилтэн
9	Шинэ төрсөн хүүхэд, эхчүүдэд хүндэтгэл үзүүлэх журмын хэрэгжилтийг хангах	Хүн амын өсөлтийг дэмжих бодлогод үр нөлөө үзүүлнэ.	Улсын бүртгэгч нар

ГУРАВ. ЗАСАГЛАЛЫН БОДЛОГО

3.1. Төрийн захиргаа, мэдээлэл сурталчилгааны ажил үйлчилгээ

1	Сумын Засаг даргын Тамгын газарт Чанарын менежментийн тогтолцооны ISO 9001:2015 стандартыг нэвтрүүлж Үндэсний чанарын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж гэрчилгээ авах	Төрийн үйлчилгээний чанар олон улсын стандартын шаардлагад нийцсэн байна.	ЗДТГ-н дарга, Чанарын баг
2	“Сумын Хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө, зураг”-ийг мэргэжлийн байгууллагын тусlamжтайгаар гаргах	Сумын эдийн засаг, нийгмийг хөгжүүлэхэд чухал нөлөө үзүүлнэ.	Засаг дарга, Газрын асуудал хариуцсан мэргэжилтэн
3	Төрийн үйлчилгээний “ТҮЦ” машиныг сумын төв болон Рашиант тосгонд байршуулж төрийн үйлчилгээний чанар хүртээмжийг дээшлүүлэх	Зарим төрлийн лавлагаа мэдээллийг хурдан шуурхай авах нөхцөл бүрдэнэ.	Засаг дарга
4	Сумын Засаг даргын нэрэмжит үзлэгийг төсөвт газруудад зохион байгуулж, үр дүнг тооцох Сумын Засаг даргын нэрэмжит үзлэгийг төсөвт газруудад зохион байгуулж, үр дүнг тооцох	Төрийн байгууллагуудын ажлын уялдаа холбоо сайжирна.	ЗДТГ-н дарга
5	Иргэдийн санал, хүсэлтэд тулгуурлан үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг улам бүр сайжруулж, төрийн албан хаагчдын үйл ажиллагааг олон нийтээр үнэлүүлж, үр дүнг тооцох	Төрийн албан хаагчдын ажлын хариуцлага дээшилнэ.	ЗДТГ-н дарга
6	Рашиант тосгоныг тойргийн нотариатчий болгоно.	Нотариатын үйлчилгээг чирэгдэлгүй авах нөхцөл бүрдэнэ.	ЗДТГ-н дарга

7	Хэрэглэгчийн эрх ашгийг хамгаалах, зөрчигдөхөөс урьдчилан сэргийлж нээлттэй утсаар мэдээлэл авч холбогдох байгууллагуудад тавьж шийдвэрлүүлж хариу өгч ажиллах	Иргэд санал, хүсэлтээ төрийн байгууллагуудад орон зай, цаг хугацааг үл хамааран гаргаж, эрх ашгааг хамгаалуулж, шуурхай шийдвэрлүүлэх боломжтой болно.	Засаг даргын орлогч Орон тооны бус зөвлөл
8	Улсын бүртгэлийн ажил үйлчилгээний шуурхай байдлыг хангаж, бүртгэлийн үйлчилгээг чирэгдэлгүй хүргэх боломж нөхцөлийг бүрдүүлнэ.	Иргэд төрийн үйлчилгээг хурдан шуурхай авах нөхцөл бүрдэнэ.	Улсын бүртгэгч, Газрын асуудал хариуцсан мэргэжилтэн
9	Эрүүл мэнд, нийгмийн даатгалын хамрагдалтыг нэмэгдүүлж, аймгийн Засаг даргаас сумын Засаг даргатай байгуулсан бүтээгдэхүүн нийлүүлж санхүүжилт авах гэрээнд тусгагдсан зорилтыг хэрэгжүүлж ажиллах	Гэрээний биелэлт хангагдана.	Нийгмийн даатгалын байцаагч
10	“Сумын Хүндэт иргэн”-ний тэмдэг, “Сумын аварга”, “Сумын Засаг даргын жуух бичиг”-ийг бий болгох асуудлаар ИТХ-д санал оруулж батлуулж ажиллах	Иргэдийн хөдөлмөр бүтээл үнэлэгдэж, баялаг бүтээх, залуучуудын ажиллах урам зориг ёсне.	ТЗ,ХЭЗ-н мэргэжилтэн, НБХМэргэжилтэн
11	Архивын баримт бичгийн хөтлөлт хадгалалт, хамгаалалтыг сайжруулж сумын Архивт зориулалтын тавиурын тоог нэмэгдүүлэх	Архивын баримт бичгийн хадгалалт хамгаалалт дээшилж, үйлчилгээг хурдан шуурхай авах нөхцөл сайжирна.	Бичиг хэрэг архивын эрхлэгч Байгууллагуудын архив бичиг хэрэг хариуцсан ажилтнууд
12	Албан байгууллагуудын архив бичиг хэргийн хөтлөлт, хадгалалт хамгаалалтын байдалд үзлэг шалгалт зохион байгуулах	Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн бүрдэлт стандартын дагуу хийгдэнэ.	Сумын ЗДТГ-ын дарга
13	Архивын ажлыг ард иргэдэд сурталчилан төсөвт байгууллагуудын архив бичиг хариуцсан ажилтнуудыг чадваржуулах зорилгоор мэргэшүүлэх сургалтанд хамруулах	Архивын ажилтнуудын мэргэжлийн ур чадвар сайжирна.	Төсөвт байгууллагуудын дарга нар

3.2.Гамшиг осол, батлан хамгаалах, хяналт шалгалтын ажил үйлчилгээ

1	Гамшигаас урьдчилан сэргийлэх, гамшигийн эрсдэл, эмзэг байдлыг бууруулах, сээрэмжлүүлэх үйл ажиллагаанд бүх нийтийн оролцоог хангаж мэргэжлийн байгууллагын тусламжтайгаар Гамшигаас хамгаалах дадлага сургуулийг сумын төв болон Рашаант тосгонд зохион байгуулах	Гамшиг, ослын үед ажиллах, авран хамгаалах дадлыг сайжруулна.	Сумын Гамшигаас хамгаалах штаб Багийн Засаг дарга нар
2	Батлан хамгаалах хууль, тогтоомж, бодлого, үйл ажиллагааг сурталчлан хэрэгжүүлж, цэргийн насны залуучуудын эрүүл мэнд, боловсролын түвшинг дээшлүүлэн цэрэг эх оронч үзлийг төлөвшүүлэх талаар олон талт ажлыг зохион байгуулах	Батлан хамгаалах тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилт хангагдана.	Сумын ЗДТГ-ын дарга Багийн Засаг дарга нар

3.3.Хүний эрх, нийгмийн дэг журмыг хангах ажилд ахиц гаргах

1	Өсвөр үе, хүүхэд залуучуудын хөгжлийг дэмжих хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх	Насанд хүрээгүй иргэн холбогдсон гэмт хэргийн гаралт буурна.	Сумын НБХМэргэжилтэн Сургуулиудын Нийгмийн
---	--	--	---

			ажилтнууд
2	Архи согтууруулах ундаа худалдан борлуулдаг цэгийн тоог бууруулах хяналт шалгалтын ажлыг сар тутам зохион байгуулж, архинаас хамааралтай болох аюулаас урьдчилан сэргийлэх ажлыг холбогдох байгууллагатай хамтран зохион байгуулах	Архинаас хамааралтай гэмт хэрэг, зөрчлийн гаралт буурахад нөлөө үзүүлнэ.	ГХУСАЗСЗөвлөл, ТЗХЭХМэргэжилтэн Цагдаагийн алба
3	Сумын Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах салбар зөвлөлийн үйл ажиллагааг тогтмолжуулж, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх зардлыг зориулалтын дагуу зарцуулах	Хууль эрх зүйн сургалтууд тогтмол зохион байгууллагдах нөхцөл бүрдэнэ.	ГХУСАЗСЗөвлөл
4	Гэр бүлийн хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг чанаржуулж, Хамтарсан багийн үйл ажиллагааг тогтмолжуулах	Гэмт хэргийн гаралт буурна.	Хүүхэд хамгаалах "Хамтарсан баг" ГХУСАЗСЗөвлөл
5	Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх, иргэдийн эрх зүйн боловсролыг дээшлүүлэх сургалт сурталчилгааны ажлыг цаг үеийн онцлогт нийцүүлэн тогтмол зохион байгуулах	Иргэдийн эрх зүйн боловсрол дээшилнэ.	ГХУСАЗСЗөвлөл, ТЗХЭХМэргэжилтэн Цагдаагийн алба
6	Мал хулгайлах гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг Малчдын зөвлөлөөр дамжуулан малаа байнгын хараа хяналттай болгох байдлыг хэвшүүлэх, зохион байгуулалтанд оруулах	Мал хулгайлах гэмт хэргийн гаралт буурч малчдын хариуцлага дээшилж, малчин иргэн-цагдаа, төрийн байгууллагын уялдаа холбоо сайжирна.	Мал хулгайлах гэмт хэрэгтэй тэмцэх сангийн зөвлөл Малчдын зөвлөл, Цагдаагийн алба
7	Авлигын эсрэг соён гэгээрүүлэх, авлигатай тэмцэх ажлын талаар төр, төсвийн байгууллагын нийт ажилтан албан хаагчдад сургалт сурталчилгаа явуулах	Авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлууд зохион байгууллагдаж, сахилга, хариуцлага дээшилсэн байна	ЗДТГ-н дарга, Төсвийн байгууллагуудын дарга нар

oOo